

Drugi europejski szczyt w sprawie Romów

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 25 marca 2010 r. w sprawie drugiego europejskiego szczytu w sprawie Romów

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 8, 9, 10, 18, 19, 20, 21, 151, 153 i 157 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, które zobowiązują państwa członkowskie do zapewnienia wszystkim obywatelom równych szans oraz do podnoszenia ich warunków życia i pracy,
- uwzględniając art. 2 i 3 Traktatu o Unii Europejskiej, które umożliwiają UE podejmowanie odpowiednich działań przeciwko dyskryminacji wszystkich obywateli oraz propagowanie poszanowania praw człowieka,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 28 kwietnia 2005 r. w sprawie sytuacji Romów w Unii Europejskiej¹, z dnia 1 czerwca 2006 r. w sprawie sytuacji kobiet romskich w Unii Europejskiej², z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie stosowania dyrektywy 2004/38/WE w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich³, z dnia 31 stycznia 2008 r. w sprawie europejskiej strategii dotyczącej Romów⁴, z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie spisu Romów we Włoszech w oparciu o pochodzenie etniczne⁵ oraz z dnia 11 marca 2009 r. w sprawie sytuacji społecznej Romów i ułatwienia im dostępu do rynku pracy UE⁶,
- uwzględniając dyrektywę Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzającą w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne⁷, dyrektywę Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającą ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy⁸, decyzję ramową Rady 2008/913/WSiSW z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie zwalczania na mocy przepisów prawa karnego pewnych form i przejawów rasizmu i ksenofobii⁹, która przewiduje zbliżenie przepisów ustawowych i wykonawczych, jakie państwa członkowskie powinny stosować w odniesieniu do wykroczeń popełnianych z pobudek rasistowskich lub ksenofobicznych, a także dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/38/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich¹⁰, która gwarantuje wszystkim obywatelom prawo do swobodnego przemieszczania się na całym terytorium UE, pod warunkiem, że pracują lub szukają pracy, studiują albo posiadają wystarczające zasoby lub są na

---

¹ Teksty przyjęte, P6_TA(2005)0151.

² Teksty przyjęte, P6_TA(2006)0244.

³ Teksty przyjęte, P6_TA(2007)0534.

⁴ Teksty przyjęte, P6_TA(2008)0035.

⁵ Teksty przyjęte, P6_TA(2008)0361.

⁶ Teksty przyjęte, P6_TA(2009)0117.

⁷ Dz.U. L 180 z 19.7.2000, s. 22.

⁸ Dz.U. L 303 z 2.12.2000, s. 16.

⁹ Dz.U. L 328 z 6.12.2008, s. 55.

¹⁰ Dz.U. L 158 z 30.4.2004, s. 77.

emeryturze,

- uwzględniając sprawozdania dotyczące Romów, rasizmu i ksenofobii w państwach członkowskich UE w 2009 r., opublikowane przez Agencję Praw Podstawowych¹, oraz sprawozdania Thomasa Hammarberga, komisarza Rady Europy ds. praw człowieka,
  - uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej z grudnia 2007 r. i z czerwca 2008 r., konkluzje Rady do Spraw Ogólnych z grudnia 2008 r. oraz konkluzje Rady ds. Zatrudnienia, Polityki Społecznej, Zdrowia i Ochrony Konsumentów dotyczące integracji Romów, przyjęte w dniu 8 czerwca 2009 r. w Luksemburgu,
  - uwzględniając ogłoszenie w 2005 r. Dekady Integracji Romów oraz ustanowienie Funduszu na rzecz Edukacji Romów przez szereg państw członkowskich UE, krajów kandydujących oraz innych krajów, w których instytucje Unii Europejskiej są poważnie zaangażowane,
  - uwzględniając pierwszy europejski szczyt w sprawie Romów, który odbył się w Brukseli w dniu 16 września 2008 r., oraz zbliżający się drugi europejski szczyt w sprawie Romów, który odbędzie się w Kordobie (Hiszpania) w dniu 8 kwietnia 2010 r. jako jedno z kluczowych wydarzeń hiszpańskiej prezydencji w Radzie,
  - uwzględniając sprawozdanie przygotowywane na koniec 2010 r. przez Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych PE, dotyczące strategii UE w dziedzinie integracji Romów,
  - uwzględniając dziesięć wspólnych podstawowych zasad integracji Romów,
  - uwzględniając pytania z dnia 12 lutego 2010 r. (O-0017/2010 – B7-0013/2010, O-0018/2010 – B7-0014/2010) i z dnia 24 lutego 2010 r. (O-0028/2010 – B7-0202/2010, O-0029/2010 – B7-0203/2010) skierowane do Rady i Komisji, dotyczące drugiego europejskiego szczytu w sprawie Romów,
  - uwzględniając art. 115 ust. 5 oraz art. 110 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że 10 do 12 milionów europejskich Romów nadal odczuwa poważną dyskryminację systemową, a w wielu przypadkach żyje w skrajnym ubóstwie i doświadcza wykluczenia społecznego; mając na uwadze, że większość europejskich Romów została obywatelami UE po rozszerzeniach w 2004 i 2007 r., a zatem im i ich rodzinom przysługuje prawo do swobodnego przemieszczania się i osiedlania na terytorium państw członkowskich,
- B. mając na uwadze, że sytuacja europejskich Romów, od dawna obecnych w wielu krajach europejskich, różni się od sytuacji europejskich mniejszości narodowych i w związku z tym wymaga zastosowania szczególnych środków na szczeblu europejskim,
- C. mając na uwadze, że w szczególnie trudnej sytuacji znajduje się wielu Romów i wiele wspólnot romskich, które postanowiły osiedlić się w państwie członkowskim UE, którego

---

¹ Sprawozdanie w sprawie rasizmu i ksenofobii w państwach członkowskich UE w 2009 r.; European Union Minorities and Discrimination Survey, Data in Focus Report: The Roma in 2009; Sytuacja obywateli UE pochodzenia romskiego przemieszczających się i osiedlających w innych państwach członkowskich UE; Warunki mieszkaniowe Romów i ludności wędrowniej w Unii Europejskiej; sprawozdanie porównawcze.

nie są obywatelami,

- D. mając na uwadze, że UE dysponuje szeregiem instrumentów, które może wykorzystać w walce z wykluczeniem Romów; należą do nich np. nowe rozwiązania wprowadzone w funduszach strukturalnych, pozwalające przeznaczyć do 2% środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na wydatki mieszkaniowe na rzecz społeczności zmarginalizowanych (przepis ten zacznie obowiązywać przed końcem 2010 r.), a także możliwości istniejące już w Europejskim Funduszu Społecznym,
- E. mając na uwadze, że dyrektywa Rady 2000/43/WE nie została odpowiednio przetransponowana ani w pełni wdrożona przez wszystkie państwa członkowskie,
- F. mając na uwadze, że Unia Europejska niejednokrotnie zobowiązywała się do czynnego wspierania zasad równości szans i integracji społecznej ludności romskiej w całej Europie,
- G. mając na uwadze, że w ubiegłym roku w środkach masowego przekazu i wystąpieniach politycznych w niektórych państwach członkowskich UE odnotowano znaczny wzrost niechęci do Romów, wzrosła też częstotliwość aktów przemocy wobec nich, dokonywanych na tle rasowym,
- H. mając na uwadze, że postępy w zwalczaniu dyskryminacji wobec Romów poprzez gwarantowanie ich praw do edukacji, zatrudnienia, opieki zdrowotnej i mieszkania są nierównomierne i powolne zarówno w państwach członkowskich, jak i w krajach kandydujących,
- I. mając na uwadze konieczność zwrócenia szczególnej uwagi na osoby będące ofiarami dyskryminacji wielorakiej,
- J. mając na uwadze, że należy zwiększyć poziom reprezentacji Romów w strukturach rządowych i administracji publicznej w państwach członkowskich,
  - 1. potępia rosnącą ostatnio w niektórych państwach członkowskich UE niechęć do Romów (romofobię), przejawiającą się w regularnym nawoływaniu do nienawiści i atakach antyromskich;
  - 2. uważa, że walka z dyskryminacją ogólnoeuropejskiej wspólnoty Romów wymaga kompleksowego podejścia na szczeblu europejskim;
  - 3. wyraża zaniepokojenie dyskryminacją dotyczącą Romów w obszarze edukacji (zwłaszcza w formie segregacji), mieszkalnictwa (zwłaszcza w formie przymusowych eksmisji i warunków mieszkaniowych niespełniających norm, często w gettach), zatrudnienia (wyjątkowo niski poziom zatrudnienia) oraz równego dostępu do systemów opieki zdrowotnej i innych usług publicznych, a także przybierającą postać uderzająco niskiego udziału w życiu politycznym; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zapewnienia ścisłego przestrzegania przepisów dotyczących równych szans przy wdrażaniu programów operacyjnych, by realizowane projekty nie prowadziły do bezpośredniego lub pośredniego wzmocnienia segregacji i wykluczenia Romów; podkreśla, że w dniu 10 lutego 2010 r. przyjął sprawozdanie w sprawie kwalifikowalności działań w zakresie budownictwa mieszkaniowego dla zmarginalizowanych społeczności, które przewiduje – w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – interwencje w obszarze mieszkalnictwa na rzecz grup znajdujących się w trudnej sytuacji, a także wzywa do szybkiego wdrożenia

zmienionego rozporządzenia, by państwa członkowskie mogły aktywnie skorzystać z tej możliwości; uważa w związku z tym, że mieszkanie to warunek niezbędny do zapewnienia integracji społecznej; wzywa Komisję, by zapewniła Romom dostęp do nowo przyjętego instrumentu mikrofinansowego w celu wsparcia ich integracji na rynku pracy;

4. przyznaje, że na kwestię pełni praw obywatelskich Romów oraz ich udziału w życiu społeczno-gospodarczym wpływa utrwalona w historii dyskryminacja i napiętnowanie społeczne; uważa, że włączaniu kwestii integracji Romów do głównego nurtu polityki powinny towarzyszyć proaktywne środki mające na celu przewyciężanie dawnej i obecnej dyskryminacji; wzywa Komisję, by poświęciła temu problemowi należyłą uwagę w swoim podejściu do integracji Romów;
5. uważa, że UE i państwa członkowskie są współodpowiedzialne za wspieranie integracji Romów i zagwarantowanie praw należnych im jako obywatelom europejskim oraz że muszą one nie zwlekając nasilić starania o widoczne rezultaty w tej dziedzinie; wzywa państwa członkowskie i instytucje UE do przyjęcia środków niezbędnych do stworzenia odpowiednich społeczno-politycznych warunków urzeczywistnienia integracji Romów, na przykład poprzez wspieranie publicznych kampanii edukacyjnych na rzecz tolerancji skierowanych do ludności nieromskiej i poświęconych kulturze romskiej i integracji Romów, zarówno w krajach, których są oni obywatelami, jak i w europejskich krajach pobytu;
6. z zadowoleniem przyjmuje konkluzje Rady ds. Zatrudnienia, Polityki Społecznej, Zdrowia i Ochrony Konsumentów dotyczące integracji Romów, przyjęte w dniu 8 czerwca 2009 r. w Luksemburgu, które obejmują wspólne podstawowe zasady integracji Romów, oraz zachęca Komisję i państwa członkowskie do ich uwzględniania „przy tworzeniu i realizowaniu polityki obrony praw podstawowych i równości płci, walki z dyskryminacją, ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz dostępu do edukacji, mieszkań, opieki zdrowotnej, zatrudnienia, usług społecznych, wymiaru sprawiedliwości, sportu i kultury, a także w stosunkach UE z państwami trzecimi”; z zadowoleniem przyjmuje skierowany do Komisji wniosek o „podjęcie konkretnych działań w celu zwiększenia skuteczności wspólnotowych instrumentów i strategii politycznych istotnych dla integracji Romów”;
7. ze względu na nagły charakter problemu wyraża głębokie zaniepokojenie dotychczasowym brakiem reakcji Komisji na jego wniosek z dnia 31 stycznia 2008 r. w sprawie przygotowania we współpracy z państwami członkowskimi europejskiej strategii w sprawie Romów, nastawionej na lepszą koordynację i wspieranie wysiłków służących poprawie sytuacji ludności romskiej;
8. w związku z tym ponownie wzywa Komisję do opracowania wszechstronnej europejskiej strategii mającej na celu włączenie społeczne Romów jako instrumentu walki z marginalizacją i dyskryminacją Romów w Europie;
9. oczekuje, że po najbliższym europejskim szczycie w sprawie Romów Komisja przedstawi komunikat, w którym przeanalizuje istniejące strategie polityczne i instrumenty służące poprawie integracji Romów oraz czynniki, które sprawiły, że dotychczasowe postępy okazały się niezadowalające; wzywa do zawarcia w tym komunikacie jasnych celów i mechanizmów przyszłego tworzenia polityki na rzecz Romów;
10. wzywa nowych komisarzy, by nadali priorytetowy charakter kwestiom romskim wchodzącym w zakres ich kompetencji oraz by w trybie pilnym ustanowili skuteczny

system koordynacji między komisarzami a dyrekcjami generalnymi w celu rozwiązywania problemów Romów na szczeblu UE; wzywa Komisję do wyznaczenia jednego z komisarzy jako odpowiedzialnego za koordynowanie polityki dotyczącej Romów;

11. zachęca instytucje UE, by włączały społeczności romskie – od szczebla najniższego do szczebla międzynarodowych organizacji pozarządowych – w proces tworzenia kompleksowej polityki UE na rzecz Romów we wszystkich aspektach planowania, wdrażania i nadzoru oraz by skorzystały z doświadczeń Dekady Integracji Romów 2005-2015, planu działań OBWE oraz zaleceń Rady Europy, ONZ i samego Parlamentu Europejskiego; wzywa do mobilizacji społeczności Romów, by wspólnie realizować politykę integracji, ponieważ może ona przynieść dobre efekty tylko wtedy, gdy wszystkie zainteresowane strony będą w niej w pełni uczestniczyć;
12. wzywa Komisję, by przyjęła przekrojowe podejście do kwestii dotyczących Romów i opracowała dodatkowe propozycje na rzecz spójności polityki na szczeblu europejskim w odniesieniu do społecznej integracji Romów, a także by skłoniła państwa członkowskie do wzmoczenia starań o osiągnięcie widocznych wyników, zachęciła do krytycznej analizy niepowodzenia działań politycznych, ułatwiła wymianę najlepszych praktyk między państwami członkowskimi oraz wyciągnęła wszelkie możliwe wnioski z projektu pilotażowego dotyczącego Romów w celu wykorzystania ich w głównym nurcie polityki;
13. zachęca organizatorów szczytu oraz UE do określenia wyraźnego dalszego kierunku działań politycznych w związku z konkluzjami szczytu, aby uniknąć powtórzenia się sytuacji z przeszłości, kiedy to nie przyjęto ani konkluzji politycznych, ani konkretnych propozycji; jest zdania, że szczyt nie powinien być jedynie okazją do wygłaszania oświadczeń, ale powinien skoncentrować się na strategicznych zobowiązaniach politycznych będących wyrazem politycznej woli stworzenia pomostu między społecznościami romskimi a większościami grupami społecznymi;
14. wzywa Komisję i Radę do wykorzystania istniejących inicjatyw, np. Dekady Integracji Romów, do zwiększenia skuteczności wysiłków podejmowanych w tej dziedzinie;
15. uważa, że należy ustanowić kompleksowy program rozwoju, ukierunkowany równocześnie na wszystkie odpowiednie dziedziny polityki i umożliwiający natychmiastową interwencję w gettach borykających się z poważnymi trudnościami strukturalnymi;
16. podkreśla, że same środki antidyskryminacyjne nie wystarczą, by ułatwić integrację społeczną Romów, oraz że konieczne są uzgodnione starania Wspólnoty w oparciu o solidną podstawę prawną, by skoordynować działania podmiotów instytucjonalnych i społecznych oraz zmusić zainteresowane strony do wywiązania się z podjętych zobowiązań; w związku z tym uznaje również potrzebę jasnych zobowiązań prawnych i poważnych środków budżetowych;
17. zaleca, by Rada przyjęła wspólne stanowisko w sprawie funduszy strukturalnych i przedakcesyjnych, odzwierciedlające europejskie zaangażowanie polityczne w pełne wykorzystanie możliwości wspierania integracji Romów, jakie dają te fundusze, oraz w zapewnianie pełnego uwzględniania wspólnych podstawowych zasad dotyczących integracji Romów we wszelkich przeglądach programów operacyjnych, w tym w perspektywie kolejnego okresu planowania; wzywa Komisję, by przeanalizowała i oceniła dotychczasowe społeczne skutki inwestycji na rzecz grup znajdujących się w trudnej sytuacji, realizowanych z wykorzystaniem funduszy przedakcesyjnych i strukturalnych, by

wyciągnęła z nich wnioski i opracowała nowe strategie i zasady w tym obszarze, jeżeli uzna to za niezbędne;

18. podkreśla, że kraje kandydujące należy jak najszybciej zaangażować w starania o integrację Romów na szczeblu europejskim, ponieważ negocjacje w sprawie przystąpienia do UE to wyjątkowa okazja do zapoczątkowania istotnych zmian w polityce rządów wobec Romów;
19. nalega, by państwa członkowskie zapewniły zgodność wszelkich środków mających bezpośredni lub pośredni wpływ na obywateli UE pochodzenia romskiego z zasadami określonymi w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej oraz z dyrektywą o równym traktowaniu bez względu na pochodzenie rasowe, która wyraźnie zakazuje bezpośredniej i pośredniej dyskryminacji; wyraża zaniepokojenie przymusową repatriacją Romów do krajów Bałkanów Zachodnich, gdzie mogliby oni być narażeni na bezdomność i dyskryminacje w dziedzinie edukacji, ochrony społecznej i zatrudnienia, oraz wzywa Komisję, Radę i państwa członkowskie, by zapewniły przestrzeganie praw podstawowych, między innymi poprzez świadczenie odpowiedniej pomocy i prowadzenie monitoringu;
20. podkreśla niepewną sytuację wielu Romów, którzy, korzystając z przysługującego im prawa do swobodnego przemieszczania się na terenie UE, wyemigrowali do innego państwa członkowskiego; podkreśla, że wszelkie środki przyjmowane wobec tych grup muszą być zgodne z europejskimi normami i prawodawstwem, oraz wzywa Komisję i państwa członkowskie do ustalenia konieczności wprowadzenia skoordynowanego europejskiego podejścia;
21. podkreśla znaczenie zaangażowania organów lokalnych dla zapewnienia skutecznego wdrażania działań wspierających integrację Romów i zwalczanie dyskryminacji; wzywa Komisję do opracowania zaleceń dla państw członkowskich z myślą o zachęceniu organów lokalnych do lepszego wykorzystania możliwości, jakie dają fundusze strukturalne, w celu wspierania integracji Romów, w tym obiektywnego monitorowania realizacji projektów;
22. podkreśla znaczenie organizacji romskich na szczeblu Wspólnoty jako czynnika kluczowego dla powodzenia polityki integracji społecznej, a także konieczność aktywnego udziału przedstawicieli Romów we wszystkich inicjatywach mających na celu propagowanie ich praw oraz integrację ich społeczności; uważa, że do priorytetów przekrojowych należą długofalowe strategie tworzenia zawodowego i organizacyjnego potencjału Romów oraz rozwijania romskich zasobów ludzkich; podkreśla, że zasadnicze znaczenie dla przyspieszenia integracji społecznej Romów ma niezależność polityczna i umocnienie samoorganizacji Romów pod względem zasobów finansowych, akademickich i ludzkich;
23. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, rządów i parlamentom państw członkowskich i krajów kandydujących, Radzie Europy oraz OBWE.